Dr. Ivan Radošević

ULOGA JAVNOG ZDRAVSTVA U RAZVITKU OPĆINE CRIKVENICE

Zdravstvo kao djelatnost od posebnog društvenog značaja zadire u sve pore društvenog života, zato postoji potreba za društvenim reguliranjem svih pitanja iz područja zdravstva. U razdoblju ozbiljnih ekonomskih teškoća s kojima se susreće naše društvo, a posljednju godinu dana i s teškim ratnim razaranjima svih ekonomskih potencijala gdje nisu pošteđene ni zdravstvene ustanove, suočavamo se s činjenicom smanjivanja svih oblika potrošnje i njihovim usklađivanjem s realno raspoloživim materijalnim mogućnostima. U tom sklopu racionalizacije Ministarstvo zdravstva je moralo donijeti niz promjena koje su usmjerene da zadrže jednak nivo zdravstvene zaštite za sve građane Hrvatske.

Uvažavajući sva dostignuća u zdravstvu Hrvatske do 1990. godine moramo istaći mnoge propuste bivšeg sistema koji je ovu djelatnost doveo gotovo do financijskog kolapsa.

Imamo niz pojava gomilanja i dupliciranja skupih aparatura, gradnje nefunkcionalnih objekata, nerazmjerno zapošljavanje kadrova koji su doveli do njihova neracionalna iskorištenja. Daljnji primjer je raspodjela kadrova, tako da na jednom mjestu imamo jednog liječnika na 5000 stanovnika, a na drugom na 500 stanovnika.

U ovom kontekstu zdravstvo Crikvenice imalo je svoje slabosti ali ne toliko da ne ispuni većinu postavljenih ciljeva u čuvanju i unapređenju zdravlja i poboljšanja kvalitete života. Uz to, ne smijemo zaboraviti specifičnosti pojedine regije, ili mjesta.

Općina Crikvenica je izrazito turistički kraj, a samo mjesto je već od ranije poznato kao klimatsko lječilište. Danas u eri modernog turizma koji je poprimio masovni karakter suočava se sa nizom različitih medicinskih problema.

Do sada su povijesti poznata velika kretanja ljudi bila obično vezana uz nedaće, kao što su ratovi i elementarne katastrofe. Te surove činjenice svjesni smo danas u njezinom najgorem obliku, ali nadajmo se da će već "sutra" prognanike i izbjeglice zamijeniti kolone turista.

Moderni turizam kao pozitivna pojava također ima svoje karakteristike što, opet, uvjetuje specifičnu patologiju. Prva osobina mu je masovnost uzrokovana razvojem tehnike - u prvom redu motorizacije, izgradnja suvremene cestovne mreže i razvoj saobraćajnih mreža na moru, kopnu i u zraku. Osim masovnosti tu je i mentalitet današnjeg turista. On je agresivan i ne želi mirni hotelski smještaj nego hoće da vrijeme svog kratkog odmora provede što aktivnije, zato i lakše strada. Svaka velika aglomeracija ljudi predstavlja i epidemiološku opasnost. Osim pogibelji za turiste postoji epidemiološka opasnost za domaće stanovništvo.

Zato u idućem razdoblju treba razvijati epidemiološku službu, a naročito njezin dio koji je u vezi sa problemima vodopskrbe i dispozicije otpadnih tvari. To više što na nivou Doma zdravlja već duže postoji razvijena Higijensko epidemiološka služba, a od 1990. godine Higijensko epidemiološku službu vodi specijalista epidemiolog.

Bolesti vezane turizmom ne mogu se svrstati u okvir jedne specijalnosti. Od najvećeg su praktičnog značenja za turiste traumatizam, udesi, negativne posljedice klimatskih utjecaja, crijevne zarazne bolesti, te ujedi i ubodi raznih otrovnih životinja.

Prema Maretiću sve ovo obuhvaćeno je pojmom "medicina turizma", kao novija pojava i novovijeki fenomen koji se počinje razvijati od šezdesetih godina ovog stoljeća.

Posebna uloga pripada liječniku primarne zdravstvene zaštite - liječniku opće medicine koji se prvi susreće s bolesnim turistom.

Od 1981. godine Dom zdravlja djeluje u novoizgrađenom objektu na lokaciji Crikvenica, opremljen suvremenom medicinskom opremom i stručno ekipiranim kadrom. U cilju poboljšanja zdravstvenih usluga turistima kao i domaćoj populaciji tokom godina oformljene su terenske ambulante u Selcima, Jadranovu, Grižanima, Triblju, Driveniku, Bribiru i Ledenicama, koje s obzirom na stalne ili sezonske potrebe rade ili svakodnevno ili nekoliko puta tjedno. 1991. godine trebala je početi gradnja modernog zdravstvenog objekta - iz sredstava samodoprinosa - na lokaciji Novi Vinodolski, ali njegova realizacija nije ostvarena zbog nastalog rata u Hrvatskoj.

Uz djelatnost opće medicine i specijalističkih službi djeluje i služba Hitne medicinske pomoći koja radi 24 sata. Opremljena je sa suvremenim vozilima za reanimaciju, vozilima za prijevoz pacijenata i modernom UKV vezom. Postoji uska suradnja s KBC Rijeka i Hitnim medicinskim traktom na zbrinjavanju pacijenata kao i na educiranju kadrova.

S obzirom na mjere racionalizacije od strane Ministarstva zdravstva i Republičkog fonda zdravstva, a prema novim standardima Hitna medicinska pomoć se ne prizna kao takva. Kako je ona dosadašnjim radom opravdala postojanje naročito u jeku turističke sezone, trebala bi nastaviti svoju djelatnost bez obzira na to iz kojih se sredstava financira. Hitna medicinska pomoć nije rentabilna, ali je koncipirana svugdje u svijetu slično tako da djeluje u datom trenutku spašavajući ljudske živote.

U gospodarskim planovima općine a posebno segmentu turističke privrede trebaju se neosporno naći i problemi financiranja Hitne medicinske pomoći i statusa Higijensko epidemiološke službe, a također i financiranje turističkih ambulanti u hotelima. Turističke ambulante počele su svojim radom 1980. godine u Hotelu Omorika, Turističkom naselju Kačjak, Zagori i u Klenovici. Nakon nekoliko godina počele su se gasiti, a jedan od razloga bio je problem financiranja kao i neusuglašavanja stavova turističkih i zdravstvenih djelatnika.

U idućem razdoblju treba obnoviti rad tih ambulanti i uključiti ih u turističku ponudu. Turistička ponuda uz druge bitne elemente mora sadržavati i izvješće zdravstvene skrbi turista. Da bi se ta ponuda mogla realizirati mora postojati uska suradnja između turističkih i zdravstvenih djelatnika.

Konstatirajući činjenicu da je turistička sezona u Crikvenici vrlo kratka, a Crikvenica ima puno preduvjeta za produženje turističke sezone, koja bi utjecala na rješenje kadrovskih problema u zdravstvu zbog mogućnosti stalnog zapošljavanja kadrova.

Novi društveni trendovi, prije svega orijentacija na tržišnu privredu donose neminovno sa sobom promjene u organizaciji zdravstvene djelatnosti, koja se mora otarasiti nepotrebnog administrativnog sputavanja i biti još prilagođenija čovjeku.

Literatura:

1. Matejčić, R.: Podaci o razvoju Crikvenice u klimatsko lječilišno mjesto, zabilježeno u riječkom tisku. Medicina 14 (1977) 4 (206-212).

2. Lolić, V., Uremović, V.: Razvoj javne zdravstvene službe u Crikvenici. Vinodolski zbornik VI, Crikvenica, 1991: 177-181.

3. Maretić, Z.: Medicina turizma. Neki pojmovi i definicije. - Medicinski problemi u turizmu. Zbornik radova, Crikvenica 1988, Izd. Thalassotherapia Crikvenica, str. 34.-41.